

Kultur- och tekniknämnden

Reviderade regler för kommunalt bidrag till enskilda vägar

Förslag till beslut

- Kultur- och tekniknämnden beslutar att föreslå Kommunfullmäktige att fastställa reviderade regler för kommunalt bidrag till enskilda vägar, att gälla från och med 2025 för utbetalning 2026.
- Kultur- och tekniknämnden beslutar att en uppföljning ska göras efter första utbetalningen utifrån nya regler, i syfte att utröna om det finns behov av revideringar.
- Kultur och tekniknämnden uppdrar till Tekniska förvaltningen att ta fram förslag till uppdaterade regler för särskilt investeringsbidrag till enskilda vägar.

Ärendebeskrivning

Kultur- och tekniknämnden har gett förvaltningen i uppdrag att se över regler för bidrag till enskilda vägar. Nuvarande regler är giltiga sedan 2005 och syftet med översynen är att göra mindre rättelser, öka tydlighet och läsbarhet, samt att utjämna skillnader i utbetalda bidrag.

Förslag på regler har efter nämndens beslut den 11 april 2024 skickats på remiss. Sammanlagt 11 yttranden har inkommit. Inkomna synpunkter har beaktats av förvaltningen och ett reviderat förslag till regler presenterades för Kultur- och tekniknämnden den 26 september 2024. Nämnden beslutade (§107, KoT 20240926) att återremittera ärendet till tekniska förvaltningen för att ”vidare utreda de synpunkter som framförts i Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiets remissvar”.

Tjänsteskrivelsen är reviderad mellan AU och nämndmöte på grund av kalkylfel i tabellen nedan, under kommentarer om ”Bidrag C”

Beredning

Beredning av ärendet har gjort av tidigare tekniska chefen Susanne Jarl i samråd med kommunjuristen, förvaltningsekonomen och handläggare av vägbidrag. Förslag till regler har tagits fram i denna process. Beslutsunderlaget har bearbetats redaktionellt av Tf tekniska chefen Henrik Olofsson.

Ärendet

Kultur- och tekniknämnden har gett förvaltningen i uppdrag att se över regler för bidrag till enskilda vägar. Nuvarande regler är giltiga sedan 2005 och syftet med översynen är att göra mindre rättelser, öka tydlighet och läsbarhet, samt att utjämna orättfärdiga skillnader i utbetalda bidrag.

Vid sammanträdet den 26 september 2024 presenterades förslag till reviderade regler där inkomna synpunkter från remissförfarande har beaktats med förslag att nämnden ska föreslå Kommunfullmäktige att fastställa regelverket. Nämnden beslutade att återremittera ärendet för att vidare utreda synpunkter som framförts i Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiets remissvar (tabell 1).

Tabell 1. Synpunkter framförda i S, C, V, MP yttrande inklusive förvaltningens kommentar och förslag på åtgärd.

Yttrande S, C, V, MP	Kommentar	Åtgärd
----------------------	-----------	--------

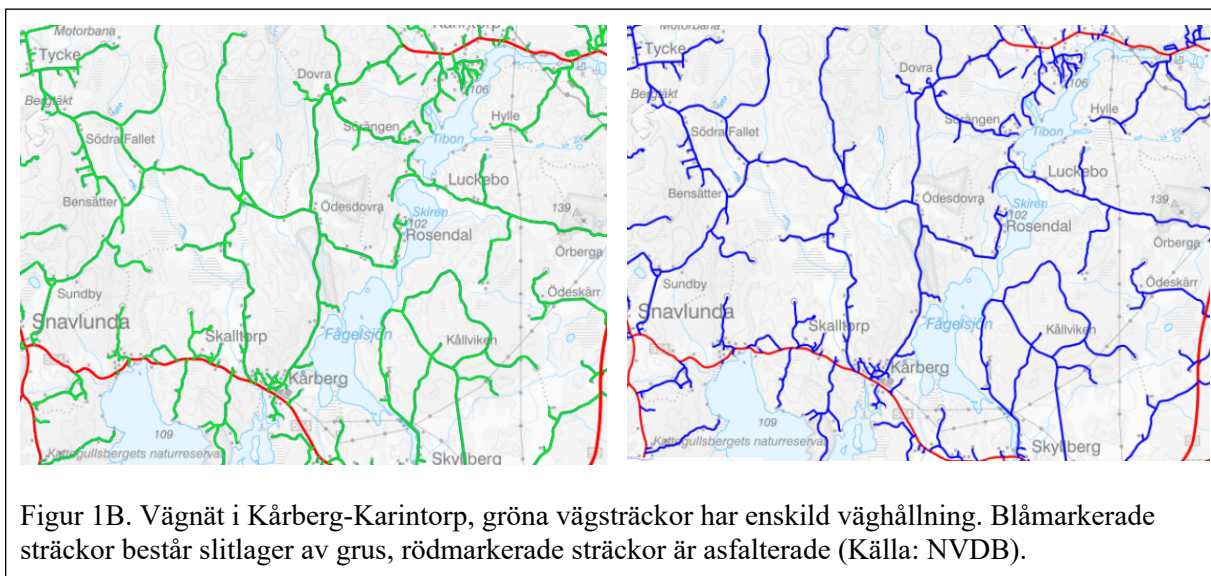
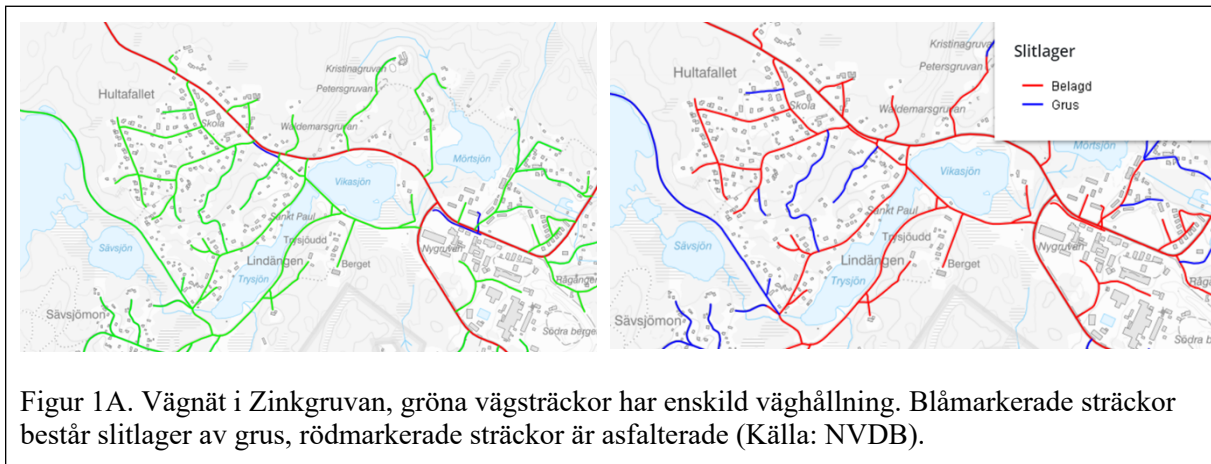
<p>Bidrag C (Särskilda bestämmelser för vägföreningar inom tätort) ska vara kvar.</p>	<p>Nu gällande regelverk ger bidrag till enskilda vägar som inte får statligt bidrag. De vägsträckor som är belägna i Zinkgruvan, Mariedamm, Åmmeberg, Olshammar och Hammar får ett bidrag som är ca 10 gånger högre än motsvarande vägsträcka belägen på annan plats inom kommunen.</p> <p>Utbetald summa 2024 till vägföreningar i samhällena uppgår totalt till 615 tkr (31 km väg) för bidragstyp A och C, fördelat på Zinkgruvan 178 tkr, Mariedamm 48 tkr, Åmmeberg 190 tkr, Olshammar 71 tkr och Hammar 128 tkr. Den del som handlar om enbart kommunalt bidrag (bidragstyp C) omfattar 17,6 km väg med 571 tkr i bidrag.</p> <p>Utbetalt till övriga vägföreningar, bidragstyp B, (45 ansökningar, 27 km väg) uppgår totalt till 91 tkr. Utbetalt per vägförening varierar från 600 kr till 3 900 kr.</p>	<p>Förvaltningen föreslår att bidrag utgår på samma nivå oavsett var vägsträckan finns.</p>
<p>Inget krav på avgift från medlemmar.</p>	<p>Flera synpunkter har inkommit om att det är försvarande om krav på att avgift från medlemmar skulle ställas. I det reviderade förslaget (KoT 26 september 2024) har krav på medlemsavgift tagits bort.</p>	<p>Åtgärd föreslagen enligt yttrande i förslag till beslut KoT 26 september 2024</p>
<p>Nämnden ska ej ges mandat att göra avsteg från regler</p>	<p>I nu gällande regelverk ges förvaltningen rätt att göra undantag från regler. Förvaltningen anser att det är mer rimligt att möjligheten att besluta om undantag från fastställda regler åligger nämnd. Situationer som kan kräva undantag kan tex vara giltigt skäl att hålla vägen stängd en period eller att årsmötesprotokoll inte kan uppvisas.</p>	<p>Tidigare föreslagen formulering ”göra avsteg” från regelverk föreslås ändras till ”besluta om undantag från”.</p>
<p>Särskilt engångsbidrag (bidrag D) ska vara kvar.</p>	<p>Nu gällande regler ger möjlighet att söka medfinansieringsbidrag för förbättringsåtgärder. Med hänsyn till att inkomna ansökningar har avslagits på grund av det inte finns budget för bidragstypen har förvaltningen föreslagit att bidraget tas bort.</p>	<p>Åtgärd föreslagen enligt yttrande i förslag till beslut KoT 26 september 2024, ”förvaltningen ges i uppdrag att under 2025 ta fram förslag till former för bidragstypen”.</p>

Drift och underhållsbehov

I väghållarens ansvar för skötsel av vägen ingår

- Grusning
- Dammbindning
- Hyvling
- Sladdning
- Dikesrensning
- Beläggningsunderhåll
- Vinterväghållning i form av plogning och halkbekämpning.

En asfaltsbelagd väg i gott skick har generellt sett ett lägre sköteselbehov än en grusad väg. En grusad väg behöver årligen underhållas med grusning, sladdning, hyvling och dammbindning. Generellt sett är vägar inom samhällen i större utsträckning asfaltsbelagda än vägsträckor som är belägna utanför samhällena (figur 1A, 1B).

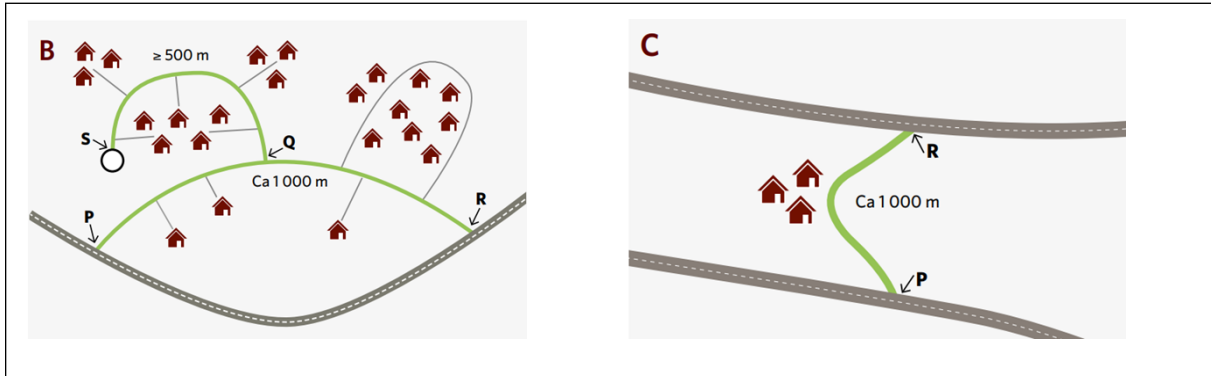

Statliga bidrag

Trafikverket ger driftbidrag för barmarksunderhåll och vinterväghållning av en enskild väg. För att en vägsträcka ska vara bidragsberättigad ska en rad kriterier uppnås bland annat vägens längd, vägkategori, trafikmängd samt att det ställs krav på organisation, att vägen hålls öppen för allmän trafik och är väl underhållen.

Trafikverkets bidrag baseras på en schablonkostnad för vägens uppskattade underhållsbehov. Olika typer av vägar får 30–80% av det uppskattade underhållsbehovet. Vilken vägtyp en väg klassas som baseras bland annat på trafikbelastning, om vägen utgör ett komplement till det allmänna vagnätet eller är av allmänt intresse, om bebyggelse består av fast boende eller fritidshus.

En väg inom tätbebyggt område (vägtyp B) där trafiken i huvudsak uppkommer av de som nyttjar vägen och det är fler som delar på vägens underhåll erhåller 30% av underhållsbehovet. En väg där huvuddelen av trafiken alstras av andra än dem som har del i vägen (vägtyp C) och ett färre antal fastighetsägare har ansvar för vägen ges bidrag om 80 procent av uppskattad kostnad (figur 2).

Figur 2. Jämförelse av Trafikverkets kategorisering vägtyp B, väg för fast boende inom bebyggelseområde och vägtyp C, genomfartsväg där huvuddelen av trafiken alstras av andra än boende. Vägtyp B erhåller 30% bidrag, vägtyp C erhåller 80% bidrag.

Utöver årligt bidrag för drift och underhåll kan vägghållare ansöka om särskilt statligt driftbidrag för större underhållsarbeten, tex byte av vägtrummor, förstärkning av en vägsträcka med bärlagergrus, ombyggnad eller reparation av broar, beläggningsåtgärder.

Likställighetsprincipen

Utifrån kommunallagens ”likställighetsprincip”, (2 kap. 3 §) ska kommuner behandla sina medlemmar lika det vill säga de föreningar som befinner sig i samma situation ska behandlas lika, samma prestationer ska ge samma storlek på bidraget. Om det finns sakliga skäl kan det göras avsteg från likställighetsprincipen, skäl som ska kunna motiveras sakligt och objektivt. Om det är något som motiverar ett högre bidrag för vissa orter eller vägsträckor så kan det därför vara tillåtet. I nuvarande regelverk finns inte skäl till ett differentierat bidrag tydliggjort.

Förvaltningen kan inte utifrån ovan resonemang om drift och underhållsbehov och med jämförelse med hur Trafikverket fastställer bidrag motivera ett differentierat bidrag.

Finansiering

Föreslagna bidragsnivåer är satta med utgångspunkt från budget 2024 avräknat cirka 300 tkr som avsätts för att möjliggöra budget för särskilt engångsbidrag.

Tekniska förvaltningen

Henrik Olofsson

Tf Teknisk chef

Bilagor

- Förslag till regler för kommunalt bidrag till enskilda vägar
- Gällande regler för kommunalt bidrag till enskild vägghållning

- Trafikverkets handbok för Statsbidrag till enskild väghållning

Beslutet skickas till

Tekniska förvaltningen